

“ ఆదిపర్వము ” - విశ్వవిద్యన సర్వస్వమ్

॥ విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్ ॥

ఘ్నాంబరధరం విఘ్నం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
పునస్సవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

॥ శ్రీనివాస ధ్యానమ్ ॥

నమస్తుభ్యం మహాదేవ నారాయణ కృపానిధే ।
పాలా వః ఫణిశైలేశ భక్తబంధో దయానిధే ॥

॥ మహాభారత శ్రవణ ఫలమ్ ॥

ద్వైపాయనౌష్ఠ పుట నిస్సృతమప్రమేయం । పుణ్యం పవిత్రమథ పాపహరం శివం చ ।
యో భారతం సమధిగచ్ఛతి వాచ్యమానం । కిం తస్య పుష్కరజలైరభిషేచనేన ॥

॥ అఫీ సెంకల్కః ॥

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, దేవదేవోత్తమస్య, జగద్రక్షణార్థ, మవతీర్థస్య, శ్రీమదఖిలాకోటి
బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, అనుగ్రహప్రసాదేన, సర్వేషాం, భక్తజనానాం, ఆభివ్యాధి,
నివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, విషూచికాక్రిమిజనిత, సమస్త, దుష్టభావ నివారణార్థం
సర్వారిష్ట, నివృత్తిద్వారా, సకలశ్రేయో2భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ, కామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థ ఫల
సిద్ధ్యర్థం, వాఙ్మనఃకాయ, ప్రవర్తిత, అనేక జన్మాఘ, నిబర్హణార్థం, సమస్త, పాపక్షయార్థం చ, శ్రీమన్మహాభారతే,
ఆదిపర్వణి, యథాశక్తి, ఏకోనవింశత్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన,

కరిష్యామహే ॥

॥ వ్యోస ధ్యానమ్ ॥

వ్యోసం వశిష్టనప్తారం శక్తేః పౌత్రమకల్మషమ్ ।
పరిశరత్కలం వందే శుకతాతం తపోనిధిమ్ ॥

వ్యోసాయ విఘ్నరూపాయ వ్యోసరూపాయ విష్ణవే ।
నమో వై బ్రహ్మానిధయే, వైష్ణవాయ నమోనమః ॥

అధ్యాయ:-19 ఏకోనవింశో2ధ్యాయ: ఆస్తీకపర్వ

దేవైరమృతపానమ్, దేవాసురసజ్జామే తేషాం విజయశ్చ

అథ శ్రీమహాభారతే ఆదిపర్వణి ఆస్తీకపర్వణి అమృతమన్థనసమాప్తిర్నామైకోనవింశో2ధ్యాయ:

సౌతిరువాచ

విహాయ భగవాంశ్చాపి స్త్రీరూపమతులం హరిః ।

నానాప్రహరణైర్భీమైర్దానవాన్ సమకమ్పయత్ ॥

॥ 19 - 10 ॥

తతః ప్రవృత్తః సంగ్రామః సమీపే లవణామ్బుసః ।

సురాణామసురాణాం చ సర్వఘోరతరో మహాన్ ॥

॥ 19 - 11 ॥

ప్రాసాః చ విపులాస్తీక్ష్ణా న్యపతన్త సహస్రశః ।

తోమరాః చ సుతీక్ష్ణాగ్రాః శస్త్రాణి వివిధాని చ ॥

॥ 19 - 12 ॥

తతో2సురాశ్చక్రభిన్నా వమన్తో రుధిరం బహు ।

అసిశక్తిగదారుగ్ణా నిపేతుర్ధరణీతలే ॥

॥ 19 - 13 ॥

భిన్నాని పట్టిశైః చైవ శిరాంసి యుధి దారుణైః ।

తప్తకాశ్చనమాలీని నిపేతురనిశం తదా ॥

॥ 19 - 14 ॥

రుధి రేణానులిప్తాజ్ఞా నిహతాశ్చ మహాసురాః ।

అద్రీణామివ కూటాని ధాతురక్తాని శేరతే ॥

॥ 19 - 15 ॥

హాహాకారః సమభవత్తత్ర తత్ర సహస్రశః ।

అన్యోన్యం చిన్దతాం శస్త్రైరాదిత్యే లోహితాయతి ॥

॥ 19 - 16 ॥

పరిఘైః ఆయసైస్తీక్ష్ణైః సంనికర్షే చ ముష్టిభిః ।

నిఘ్నతాం సమరే2న్యోన్యం శబ్దో దివమివాస్పృశత్ ॥

॥ 19 - 17 ॥

భిన్ని భిన్ని ప్రధావ త్వం పాతయాభిసరేతి చ ।

వ్యశూయన్త మహాఘోరాః శబ్దాస్తత్ర సమస్తతః ॥

॥ 19 - 18 ॥

ఏవం సుతుములే యుద్ధే వర్తమానే మహాభయే ।
నరనారాయణౌ దేవౌ సమాజగ్మతురాహవమ్ ॥ 19 - 19 ॥

తత్ర దివ్యం ధనుర్బుష్ట్యా నరస్య భగవానపి ।
చింతయామాస తచ్చక్రం విష్ణుర్దానవసూదనమ్ ॥ 19 - 20 ॥

తతో2మృరాచ్చింతితమాత్రమాగతం మహాప్రభం చక్రమమిత్రతాపనమ్ ।
విభావసోస్తుల్యమకుణ్డమణ్డలం సుదర్శనం సంయతి భీమదర్శనమ్ ॥ 19 - 21 ॥

తదాగతం జ్వలితహుతాశనప్రభం భయంకరం కరికరబాహురచ్యుతః ।
ముమోచ వై ప్రబలవదుగ్రవేగవాన్మహాప్రభం పరనగరావదారణమ్ ॥ 19 - 22 ॥

తదంతకజ్వలనసమానవర్చసం పునః పునర్వ్యపతత వేగవత్తదా ।
విదారయద్దితిదనుజాన్ సహస్రశః కరేరితం పురుషవరేణ సంయుగే ॥ 19 - 23 ॥

దహత్క్వచిజ్వలన ఇవావలేలిహత్ ప్రసహ్య తానసురగణాన్వ్యకృంతత ।
ప్రవేరితం వియతి ముహుః క్షితౌ తథా పసౌ రణే రుధిరమథో పిశాచవత్ ॥ 19 - 24 ॥

తథాసురా గిరిభిరదీనచేతసో ముహుర్ముహుః సురగణమార్దయంస్తదా ।
మహాబలా విగలితమేఘవర్చసః సహస్రశో గగనమభిప్రపద్య హ ॥ 19 - 25 ॥

అథామృరాధ్యయజననాః ప్రపేదిరేసపాదపా బహువిధమేఘరూపిణాః ।
మహాద్రయః పరిగలితాగ్రసానవః పరస్పరం ద్రుతమభిహత్య సస్వనాః ॥ 19 - 26 ॥

తతో మహీ ప్రవిచలితా సకాననా మహాద్రిపాతాభిహతా సమంతతః ।
పరస్పరం భృశమభిగర్జతాం ముహూ రణాజిరే భృశమభిసమ్ప్రవర్తితే ॥ 19 - 27 ॥

నరస్తతో వరకనకాభూషణైర్మ హేషుభిర్గగనపథం సమావృణోత్ ।
విదారయన్ గిరిశిఖరాణి పత్రిభిః మహాభయే2సురగణవిగ్రహే తదా ॥ 19 - 28 ॥

“ప్రహేతిక” - మహాభారతంలోని క్లిష్టమైన శ్లోకాలకు విశ్లేషణ

విదుర ఉవాచ

ఊర్జ్వం ప్రాణా హ్యుక్తామంతి యూనః స్థవిర ఆయతి ।
ప్రత్యుత్థానాభివాదాభ్యాం పునస్తాన్ ప్రతిపద్యతే ॥

అద్యోఽగ్ని ర్భ్రహ్మతః క్షత్రమ్ అశ్మనో లోహముత్థితమ్ ॥
తేషాం సర్వత్రగం తేజః స్వాసు యోనిషు శామ్యతి ।

యస్య మంత్రం న జానంతి బాహ్యోశ్చాభ్యంతరాశ్చ యే ॥
స రాజా సర్వతశ్చక్షుః చిరమైశ్వర్య మశ్నుతే ।

నా పరీక్ష్య మహాపాలః కుర్యాత్ సచివమాత్మనః ॥

అమాత్యే హ్యర్థలిప్సా చ మంత్రరక్షణ మేవ చ ।
కృతాని సర్వకార్యాణి యస్య పారిషదా విదుః ॥

ధర్మే చార్థే చ కామే చ స రాజా రాజసత్తమః ।
గూఢమంత్రస్య నృపతేః తస్య సిద్ధిరసంశయమ్ ॥

బ్రాహ్మణం బ్రాహ్మణో వేద భర్తా వేద స్త్రియం తథా ।
అమాత్యం నృపతి ర్వేద రాజా రాజానమేవ చ ॥

న శత్రుర్వశమాపన్నః మోక్షవ్యో వధ్యతాం గతః ।
న్యగూభత్వా పర్యుపాసిత వధ్యం హన్యాద్ బలే సతి ।
అహతాద్ధి భయం తస్మాద్ జాయతే న చిరాదివ ॥

